

VIA
STOCK
HOLMS
HAMN
AR#2/12

DAVID NEUMAN
SÖKER NYA UTTRYCK

NORVIKUDDEN
ÄNTLIGEN I HAMN

ANDERS HAR KOLL
PÅ MÄRKEN

VATTENVÄRLD
BESÖKSNÄRINGEN LYFTER STOCKHOLM

JOHAN
CASTWALL
VD

NU BYGGER VI FÖR DE KOMMANDE 100 ÅREN

I APRIL FICK VI ETT EFTERLÄNGTAT BESKED. Högsta domstolen gav inte prövningstillstånd till miljöprövningen för Norvikudden. Det innebär att vi tagit ett stort steg närmare den planerade godshamnen i Nynäshamn.

Under våren har dessutom flera andra beslut gått i vår riktning. Vi har påbörjat utvecklingen av Kapellskärs hamn genom en positiv dom i mark- och miljödomstolen och efter beslut i kommunfullmäktige kommer vi att påbörja det stora projektet att bygga om Värtahamnen i höst. Den ligger i ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden, Norra Djurgårdsstaden, och kommer att bli en ny port till Stockholm.

JUST NU ÄR STOCKHOLMS HAMNAR INNE I ETT spännande och viktigt skede där vi är på väg att bygga om i så gott som samtliga våra hamnar. Det var 100 år sedan sist och nu tar vi sikte på de kommande 100 åren. Vi gör detta för att utveckla både stad och hamn och svara upp mot den stora befolkningsökning som vi ser i Stockholms- och Mälardalsregionen och den utveckling som våra kunder ser i Östersjöregionen.

NU ÄR DET FULL FART I HAMNEN. Sommaren är högsäsong för oss. Varje dag kommer det nya kryssningsfartyg och många turister och språk hörs utanför vårt kontor i Frihamnen.

Men jag hoppas att alla kan få lite välförtjänt ledighet när solen skiner och Sverige visar sig från sin bästa sida. Glad sommar önskar jag alla läsare av VIA.

JOHAN CASTWALL,
verkställande direktör

3 JUST NU

Köp en bro.

4 TRADEN

Anders Nordlund kollar prickar.

6 NOTISER

Senaste nytt från hamnen.

7 TEMA: BESÖKSNÄRINGEN

Stockholm ska bli destination i världsklass.

12 PORTRÄTTET: DAVID NEUMAN

David Neuman, chef för Magasin 3
Stockholms Konsthall.

15 VIA: FRAMTIDSBYGGEN

Flera positiva beslut.

16 HAMNARNAS HISTORIA

Ett titthåll in i Strömkajen på 1600-talet.

Följ oss på Twitter och Facebook!

Nu finns Stockholms Hamnar även på Twitter. Följ oss där eller på Facebook så får du senaste nytt direkt i din mobil.

VIA PRE NUMER ERA

Tidningen VIA STOCKHOLMS HAMNAR
utkommer med fyra nummer per år.
Gratis prenumeration kan beställas via
info@stockholmshamnar.se.

Redaktion: Jorun Nikander, Tobias Östberg
Grafisk form: Tobias Berving
Layout och produktion: ETC Kommunikation
Tryck: Modintryckoffset 2012

Ansvarig utgivare: Johan Castwall
Mer info: www.stockholmshamnar.se
Omslagsbild: Werner Nystrand/Folio

EN BRO ÖVER

VÄRTAHAMNEN
2012-04-03
KL 07:56

Det är inte varje dag man kan köpa en begagnad bro, men nu säljer Stockholms Hamnar en 40 meter lång och 220 ton tung bro som blivit över när Värtapiren byggs om. Bron är byggd 1979, i gott skick och av modellen Linkspan. Den har ett långt spann vilket gör den lämplig på vatten eller vid en tillfällig trafikomläggning vid ett bygge. Det finns redan flera spekulanter och den kommer att säljas till högstbjudande. Det är så klart smart att en så bra bro får en ny funktion, men den som köper får se till att komma sjövägen. Den är nämligen så tung att den inte kan transporteras på vägnätet utan måste fraktas bort vattenvägen.

VIA
12
04
03

KOLL PÅ PRICKEN

Minst en gång om året ger sig hamnstyrman Anders Nordlund och hans kollega Torbjörn Granqvist ut för att kontrollera de prickar, märken och bryggor som Stockholms Hamnar har ansvar för.

– Det handlar om säkerhet. Både för sjöfart och allmänhet, säger Anders Nordlund.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG · FOTO: NIKLAS BJÖRLING

Årstaviken ligger spegelblank.

08.00

Anders Nordlund står vid styrpulten i den öppna aluminiumbåten när Torbjörn Granqvist kliver ombord med en bunt papper under armen. Det är en förteckning över bryggor, märken och prickar de ska kontrollera idag.

– Entreprenörer sköter det löpande arbetet, men det är viktigt att vi skaffar oss en uppfattning om hur allt ser ut från sjösidan, säger Anders och startar båtmotorn.

Solen skiner över Södermalm och på bryggan strax intill Skansbron när de lägger ut för den årliga inspektionen.

08.05

Båten hinner knappt lämna bryggan förrän Anders upptäcker att en stock i ledverket in mot Hammarbyslussen är dåligt fastsatt. Torbjörn fotar och gör en anteckning innan de slussar sig ut i Årstaviken som ligger spegelblank. Det enda som rör sig är två kanotister på väg mot Tanto.

– Där ligger Årsta holmar. Nu pratas det mycket om hur de ska bli mer tillgängliga för allmänheten, säger Anders och pekar mot holmarna.

08.30

I farleden upptäcker Torbjörn en stock som de bogserar in till strandkanten.

– Det ramlar mycket skräp i vattnet, särskilt så här års. Därför har vi en entreprenör som håller efter det, säger Anders.

Det är Torbjörns jobb att hålla kontakten med entreprenörer som den här.

Torbjörn har slagit ett rep runt stocken för att bogsera in den till strandkanten.

– Vi har ett stort förtroende för dem. De är ute hela tiden och har koll. Samtidigt kan det vara svårt för dem att veta exakt hur vi vill ha det.

09.00

Strax efter Liljeholmsbron ligger en skuta. Det är ett under att den flyter.

– Den får inte ligga här, säger Anders och slår av på farten.

Det är ett problem med skutor som tjuvliggjer vid kajerna. Inte minst för att många, precis som den här, riskerar att sjunka.

– Och då går ägaren upp i rök och staden får ta notan. Vi pratar med dem och med polisen, men det är inget som riktigt biter, säger Anders.

Anders och Torbjörn gör den här inspektionen minst en gång om året. I år valde de helt rätt dag.

”Entreprenörer sköter det löpande, men det är viktigt att vi får en bild av läget.”

09.30

Under Essingeleden passerar vi Evert Taube, fartyget alltså, och fortsätter in till en brygga på Stora Essingen.

– Du, här ser en av pelarna till bryggan inte alls bra ut. Den kan faktiskt vara knäckt. Ta lite bilder Torbjörn, säger Anders.

Torbjörn fotograferar och tittar man närmare så ser man att bryggan tagit rejält med stryk förmodligen av alla båtar som kört in i den. När bilderna är tagna, tar vi sikte på en boj utanför Ekensberg där en fågel byggt sitt bo.

10.30

Vi passerar Hägersten, Ålsten, Mälärhöjden och kommer till slut fram till Skärholmens brygga. Här tar ansvaret slut. Det är oerhört idylliskt denna första riktiga vårdag och Torbjörn tar fram den medhavda fikan medan Anders fyller i det speciella protokoll för bryggor som finns.

– Här ser det väldigt bra ut. Möjligen borde vi ta bort de där stolparna. De fyller ingen funktion, säger Anders.

11.00

På vägen tillbaka stannar de vid bryggan vid Mälärhöjden. Där är en planka lös och här finns även annat som behöver ses över.

– Sitter det en turlista uppe? frågar Anders. Det gör det. Strömma har redan börjat köra turer som lägger till här.

– Vi tar fram en tidsplan för underhållet av bryggorna. Det är bättre och billigare att ta tag i det här nu än att vänta, säger Anders.

12.00

Båten åker under Västerbron och in mot stan. Här jobbas det för fullt med Citybanans tunnel under vattnet. Det är ett jättearbete, precis som arbetet med den nya Slussen.

– I det sammanhanget känns det rätt skönt att nöja sig med att kolla prickar, bryggor och märken, säger Anders och skrattar.

Men Stockholms Hamnar är i högsta grad inblandat i bygget av Slussen. Anders deltar i arbetet för att få en optimal lösning för regleringen av Mälaren som är slussens primära funktion och som Stockholms Hamnar tar hand om.

12.15

Medan vi väntar på att få slussa kollar Torbjörn och Anders den flytande barriär som förhindrar att båtar sugas in i de öppningar som används för att släppa ut vatten på sidan av slussen. Anders känner på kättingen som är fäst mellan barriärerna. Vågorna har orsakat skador på kättingen.

– Nu får de snabba på med att bygga en ny

sluss, säger Anders på skoj.

– Vattnet är strömt här. Ifjol drunknade en man som tagit sig ut på barriären och ramlat i vattnet. Han sögs ner och kunde inte räddas.

13.00

Ovanför oss seglar en häger och föröver ligger Fjäderholmarna. Anders styr mot en grön boj som man renoverat och satt LED-lampor på för några år sedan.

– Det ser bra ut, men ser du de svarta märkena? Någon har kört på den. Förmodligen i mörker. Obegripligt, säger Anders och skakar på huvudet.

13.30

Vi slår av på farten när vi närmar oss Ålkistan. Här saknas en prick, men annars ser det bra ut.

– Men sitter inte det där märket lite märkligt? Svårt att veta när man bara är här en gång om året. Vi får nog skicka hit några och mäta in dem med GPS.

De vänder vid Tivoliudden och på vägen tillbaka hittade de den saknade prickerna på en strand vid Norra Djurgården.

De bärgar den och sedan blir det entreprenörens jobb att sätta ut den i rätt position igen. Sedan sätter Anders och Torbjörn fart mot OK-macken på Lidingö. Det blir korv till lunch. 🍷

VIA SIG NAL ER

Mouli flyttar in i magasin 6

Modeföretaget Mouli Clothing flyttar i juli in i magasin 6 i Frihamnen.

– Läget i Frihamnen är helt rätt. Vi har fått riktigt häftiga lokaler i ett industriellt område som sjuder av aktivitet, säger Henrik Linde, vd på Mouli. Många av våra grannar är i konfektionsnäringen, som Peak Performance, Pelle P och Add Nature. En av våra leverantörer sitter till och med i samma hus.

Moulis lokaler ligger högst upp i magasinet med sju meter i takhöjd, och har

en härlig New York-känsla med golv i slipad betong och stora glasväggar. Samt en härlig utsikt med kryssningsfartyg och fri sikt mot Stockholms innerstad.

– Tillsammans med hyresgästen och arkitekten på Tengbom har vi arbetat fram konceptet under våren. Vi är jättenöjda över resultatet och glada att ännu ett starkt varumärke valt att flytta till Frihamnen, säger Viktor Axelsson, marknadsansvarig för lokaler på Stockholms Hamnar.

Titta in på Vi bygger

Nu finns en ny avdelning på Stockholms Hamnars webbplats – Vi bygger – där du kan läsa om flera av Stockholms Hamnars byggprojekt. Till exempel hur det går med byggandet av den nya godshamnen på Norvikudden och hur arbetet i Värtahamnen framskrider.

Beställ slusskort via webben

Båtsäsongen är här. Passa på att köpa ditt slusskort på stockholmshamnar.se/slusskort så betalar du bara 600 kronor. Om du köper kortet vid slussarna kostar det 800 kronor. Kortet ger dig obegränsat antal passager genom Hammarbyslussen och Karl Johan-slussen under hela 2012.

Båthållplatser till ditt förfogande

Vid Stockholms innerstadskajer finns ett antal båthållplatser. Vid hållplatserna kan du på ett enkelt sätt hämta eller lämna passagerare. Vissa båthållplatser är i första hand till för yrkestrafiken och är märkta med texten "endast yrkestrafik". Var båthållplatserna finns ser du på stockholmshamnar.se/bathallplatser.

Kapellskärs hamn får byggas om

Mark- och miljödomstolen har nu gett tillstånd till utvecklingen av Kapellskärs hamn. Stockholms Hamnar fick tillstånden godkända på i stort sett samtliga punkter, vilket innebär att planeringen av hamnutvecklingen kan fortsätta.

– Vi välkomnar beskedet som domstolen gav den 24 maj, säger Johan Castwall, vd Stockholms Hamnar. Nu får vi möjlighet att utveckla Kapellskärs hamn till en modern hamn med förbättrad effektivitet och säkerhet.

Fira sjöfartsstaden Stockholm 30 september!

Boka in söndag 30 september – då är det dags för Hamnens dag! Det blir en festlig dag på Stadsgården och Skeppsbron där Stockholms Hamnar med kunder och samarbetspartners visar upp sin verksamhet. En dag för hela familjen! Läs mer på stockholmshamnar.se/hamnensdag

EN BÄTTRE VÄRD

Det är roligt att få besök, men för Stockholm handlar det om mer än så. Turismen omsätter här 22 miljarder kronor varje år och skapar fler än 18 000 jobb. För att utveckla besöksnäringen ytterligare sjösatte man i år Stockholmsstrategin, ett unikt projekt där privata, offentliga och ideella krafter gått ihop för att utveckla Stockholm till en destination i världsklass. Då måste vi alla också bli värdar i världsklass. Det gäller inte minst Stockholms Hamnar som varje år hälsar 12 miljoner passagerare välkomna.

BÄDDAR FÖR FLER BESÖK

Besökarna blir fler och fler och Stockholm är idag en av Europas hetaste turiststäder. Nu siktar Stockholm högre och målet är att bli en destination i världsklass till år 2020. Till dess ska både antalet gästrätter och antalet anställda inom besöksnäringen öka med 50 procent.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG · FOTO: NICHOLAS SÖDLING

PÅ FJÄLLGATAN STÅR EN GRUPP TURISTER och tittar ut över ett soligt Stockholm. På håll ser man Stadsgården som väntar på att nästa kryssningsfartyg ska lägga till. Själv cyklar jag vidare mot Skeppsbron, där en hop-on hop-off-båt tar upp nya passagerare, och vidare till Strömkajen där en grupp turister njuter av solen och käkar glass. Det är en underbar morgon som ger en bra bild av hur bra det går för besöksnäringen i Stockholm. På tio år har den näringen ökat med 50 procent och Stockholm tillhör nu ett av Europas tio snabbast växande besöksmål.

Utanför Operan kliver en grupp tyska turister ut ur en sightseeingbuss när jag cyklar vidare mot Drottninggatan där jag bestämt träff med Elisabet Elmsäter Vegsö som är ansvarig för Stockholmsstrategin. Ett projekt som sjuksattes i år med målet att Stockholm till 2020 ska bli ett besöksmål i världsklass.

– Det som gör Stockholmsstrategin unik är att vi inte bara tittar på besöksnäringen och hur vi ska få hit flera besökare utan att vi breddat perspektivet. För att vi alla ska ha samma mål har vi bjudit in allt från fastighetsägare till handeln.

Det här är ett arbete som bara börjat, men hon menar att det redan märks att det skapas en väldig kraft när man sammanför människor från olika områden för att kämpa mot samma mål.

– Vi ska helt enkelt bli en destination i världsklass. För mig betyder det att vi ska överträffa besökarnas förväntningar, få dem att vilja komma tillbaka, säger Elisabet Elmsäter Vegsö.

Kommer ni att nå målet?

– Det tror jag absolut. Det finns idag planer på att bygga 7700 nya hotellrum fram till 2017. När de är klara har vi nästan den kapacitet som krävs för att kunna nå målet med antalet gästrätter.

Det handlar också om att få turisterna att stanna längre, upptäcka mer och, som sagt, helst komma tillbaka.

– Många kryssningspassagerare besöker Vasamuseet, NK och promenerar här på Drottninggatan. Det är allt de ser och här har vi mycket att jobba med.

Här är också shopping en viktig del. Målet är att turisterna 2020 ska handla för dubbelt så mycket i detaljhandeln som idag.

En viktig del handlar också om att utveckla värdskapet i Stockholm. Här gäller det att höja servicenivån på dem som jobbar professionellt, men också att få allmänheten att förstå hur viktig turismen är.

– Alla inser nog inte hur viktig besöksnäringen är för Stockholm. Får vi fler att förstå det, kommer fler att förstå hur viktigt vårt bemötande är, säger Elisabet Elmsäter Vegsö.

Hur ser du på Stockholms Hamnars roll i arbetet med att utveckla Stockholm till en destination i världsklass?

– Det är vattnet som gör Stockholm unikt. Det ska vi lyfta fram ännu mer och där spelar Stockholms Hamnar en viktig roll. Kryssningstrafiken är väldigt viktig och vi arbetar för att få fler kryssningar att börja eller sluta i Stockholm.

HAMNSTYRMAN HENRIK AHLQVIST SITTER med i arbetsgruppen för Stockholmsstrategin som arbetar med frågor som rör attraktion och tillgänglighet. Han tycker att det är ett bra och spännande projekt.

– Det får alla aktörer inom besöksnäringen att jobba mot samma mål. Det är också ett bra sätt att bygga nätverk och lära känna varandra.

Besökarna tar båten

- 12,3 miljoner passagerare reste med båt via Stockholms Hamnar ifjol.
- 5,1 miljarder kronor bidrar färjepassagerarna med till länet genom direktkonsumtion.
- 450 000 var det totala antalet kryssningspassagerare 2011.
- 1 200 kronor spenderar kryssningspassageraren i snitt vid sitt besök i Stockholm.

Han tycker också att det synliggör Stockholms Hamnars verksamhet, dess behov och hur viktigt det är för andra att hamnen får bra förutsättningar för att fungera.

– Här får vi chansen att berätta om det. För trots att vi tar emot 12 miljoner passagerare varje år så upplever jag ibland att man inte förstår hur viktig vår roll är för besöksnäringen.

Som ett exempel tar han det faktum att kryssningstrafiken nu snabbt närmar sig ett tak där man inte längre kan ta emot fler fartyg och passagerare.

– Det är knappt att vi klarar målsättningen i Stockholmsstrategin utan att bygga nya kajer. Det finns inte tillräckligt många kajplatser och inte heller tillräckligt stora kajplatser för dagens fartyg. Idag finns faktiskt inte utrymme för att starta en enda färjelinje till. Så ser det ut.

I år räknar han med att Stockholms Hamnar tar emot 275 kryssningsfartyg. Det är 15 fler än i fjol. Men fartygen är också större i år vilket gör att antalet passagerare ökar ännu mer. Antalet kryssningar som börjar och slutar i Stockholm är också fler.

Henrik Ahlqvist berättar att Stockholms Hamnar fått förfrågningar från rederier som säsongen 2015 vill ta hit kryssningsfartyg som är nästan 350 meter långa.

– Det är jättestor, men de är för stora för att köra genom skärgården. Så ska vi kunna ta emot dem krävs att vi skapar en kajplats i Nynäshamn för det.

Hur ser ni på värdskapet? Kan det bli bättre?

– Nu är ju vi redan så ovanligt trevliga, säger Henrik Ahlqvist och skrattar. Det är förstås viktigt att ge ett bra bemötande och viktigt att alla som arbetar med fartygen och passagerarna förstår hur deras bemötande påverkar hela upplevelsen för dem som kommer hit. Att det är en del av deras upplevelse av besöket i Stockholm. Här kan vi alltid bli bättre. 📍

”Det är vattnet som gör Stockholm unikt.”

DET HÄNDER PÅ VATTEN

Fler bra evenemang är en viktig pusselbit för att utveckla Stockholm som turiststad. Det här gäller inte minst evenemang på vattnet, men då måste det bli lättare att söka tillstånd.

– Tillståndshandläggning kan bli betydligt smidigare, säger hamnstyrman Henrik Ahlqvist.

Turismen i Stockholms län omsätter 22 miljarder kronor om året och evenemang står för fem av dessa. När det gäller evenemang på vatten spelar Stockholms Hamnar en viktig roll.

– Arrangemangen är viktiga och bra för staden. Utmaningen är att genomföra dem utan att det krockar med sjötrafiken, säger hamnstyrman Henrik Ahlqvist.

Här är Riddarfjärden ett bra exempel på en plats där man skulle kunna ordna mycket mer utan att det stör yrkestrafiken, menar han.

Men att söka tillstånd är inte så smidigt i Stockholm idag. Det krävs att man kontaktar flera myndigheter och berörda.

– Här har vi mycket att lära av Göteborg. Där räcker det att ringa ett samtal för att söka tillstånd.

Har du något evenemang du drömmer om att få till Stockholm?

– Det skulle vara att få arrangera The Tall Ships Races igen. Det är det perfekta arrangemanget där det finns något för alla. Det vore väldigt roligt. ⚓

FOTO: OSKAR KIHLSBOM

Årets evenemang

Hamnens dag

Söndagen den 30 september är det Hamnens dag. Det blir en festlig dag för hela familjen på Stadsgården och Skeppsbron där Stockholms Hamnar, flera stora rederier och övriga samarbetspartners visar upp sin verksamhet.

Läs mer på www.stockholmshamnar.se/hamnensdag.

VM i Triathlon

Stockholm är i år värd för en VM-tävling i triathlon. Tävligen arrangeras centralt i Stockholm under helgen 25–26 augusti. VM i triathlon avgörs i en serie med åtta deltävlingar. Deltävlingen i Stockholm kommer att arrangeras på sprintdistans. Förutom elitävlingen arrangeras även en motionstävling både på olympisk och på sprintdistans där deltagare på alla nivåer kan starta.

ÅF Offshore Race

Tävlingen som tidigare hette Gotland Runt har flyttat starten till centrala Stockholm. Ifjol startade ett fåtal båtar här, men i år kommer omkring 300 båtar att starta i centrala Stockholm.

Det kommer att bli en mäktig syn. Tävligen pågår från den 28 juni till den 4 juli och Stockholms Hamnar är förstas i allra högsta grad inblandad i denna seglingsfest.

FOTO: PER-EMIK ADAMSSON

Tidigare års evenemang

The Tall Ships Races

2007 kom The Tall Ships Races till Stockholm. Det är världens största kappsegling för stora fartyg och lockade 114 fartyg och över en miljon åskådare. Och stockholmarna älskade tävlingen. En undersökning visade att nio av tio besökare var nöjda med arrangemanget och många menade att det var just den här typen av evenemang, med anknytning till båtar och vatten, som Stockholm borde satsa på.

Volvo Ocean Race 2009

2009 gjorde tävlingen Volvo Ocean Race ett så kallat stop över i Stockholm. Stockholms Hamnar ansvarade för etablering och för det operativa arbetet under denna seglingsfest som totalt lockade 980 000 personer och genererade cirka 319 miljoner kronor till staden.

FOTO: OSKAR KIHLEBORG

Det kungliga bröllopet 2010

De sägs att störst av allt är kärleken, men frågan är om inte bröllopet mellan Victoria och Daniel var ännu större. Ett otroligt evenemang som kablades ut över världen och som lockade en stor publik. Stockholms Hamnar ansvarade för allt som ägde rum på vattnet.

FOTO: ISTOCK

VIA
FÖR
DJUP
NING

Stockholmsstrategin 2020

Målet är att Stockholm 2020 ska vara ett besöksmål i världsklass och upplevas som en säker, välkommande och hållbar destination.

Huvudstrategierna innebär i korthet att öka tillgängligheten för turister i Stockholm genom fler bäddar och fler direktförbindelser, få en gemensam målbild i hela länet, öka den internationella marknadsföringen, skapa en ny finansieringsmodell och säkerställa ett gott värdskap.

För att nå målen har strategier och fokusområden identifierats. Stockholmsstrategin innehåller många delar, men det unika är att privata, offentliga och ideella aktörer gemensamt satsar personellt och ekonomiskt på ett gemensamt projekt som ska pågå i flera år, att affärsplanerna kommer att verkställas i befintliga verksamheter och att hela länet är involverat.

Fem arbetsgrupper har bildats; attraktion

och tillgänglighet; marknadsföring; evenemang, möten och kongresser; värdskap samt shopping. I arbetsgrupperna ingår representanter från drygt 40 företag och organisationer inom privat, offentlig och ideell verksamhet.

Styrgruppen och initiativtagare är Stockholm Visitors Board, Sveriges hotell- och restaurangföretagare Stockholm (SHR Stockholm), Visit Sweden, Svensk Handel, Swedavia, Stockholmsmässan, Kulturförvaltningen, Stockholms Hamnar, Kungliga Djurgårdens Intressenter (KDI) samt Öppen Skärgård. ↴

”Det unika är att privata, offentliga och ideella aktörer satsar gemensamt.”

David Neuman

SAKER INGEN SETT

David Neuman vill bjuda besökarna på Magasin 3 Stockholm Konsthall på något nytt, en konstupplevelse de aldrig tidigare haft. Det har varit hans mål sedan konsthallen startade för 25 år sedan.
– Upplevelsen ska vara som att se färgfilm för första gången när man bara sett svartvitt tidigare.

TEXT: TOBIAS ÖSTBERG · FOTO: NIKLAS BJÖRLING

NAMN: David Neuman.

BOR: Stockholm och i perioder i New York.

FAMILJ: Hustru och två vuxna döttrar.

HOBBY: Jag önskar jag hade det, men konsten är både mitt intresse och mitt jobb.

KARRIÄR: Affilierad professor vid Stockholms Universitet. Hedersdoktor och medalj av kungen.

HAN LÅTER SOM EN STOCKHOLMARE, stilen är New York och Frihamnen kände han redan som barn.

– Det var i hamnen jag cyklade omkring när jag var liten. Jag hittade i varje vrå, säger David Neuman.

Han har fyrkantiga glasögon, svarta sneakers, en smittande entusiasm och en vana att kasta in uttryck på engelska.

När han trampade hit med kompisarna från Östermalm där han växte upp anade han förstas inte att det var här han skulle vara med och starta en konsthall, men redan som sexåring ordnade han sin första utställning.

– Jag hade konstintresserade föräldrar som lät mig köpa ett 30-tal vykort på Moderna Museet som jag valde med stor omsorg. Sedan skapade jag utställningar genom att hänga upp och placera om dem runt min säng.

Det fiffiga var att han kunde flytta runt korten och laborera med placering och avstånd.

– Det höll jag på med i många år. Det var vykort med motiv av till exempel surrealisterna Magritte och Niki de Saint Phalle.

Det sista var ett kort från utställningen Hon. Ett vykort av en gigantisk kvinna i Papier maché som ställdes ut på Moderna Museet som man kunde kliva in i mellan benen.

– Det var ganska spännande när man var sju år, säger han och skrattar.

SOLEN LYSER IN GENOM FÖNSTREN i en av utställningssalarna i Magasin 3 och på den hög av miljontals handgjorda solrosfrön i porslin som kanske är det mest omtalade verket i den pågående utställningen med den kinesiske konstnären Ai Weiwei.

man

David Neuman framför Cosima von Bonins verk Seasons in the Abyss.

Ai Weiwei är inte direkt Zorn eller Let's Dance, men trots det har utställningen väckt stor uppmärksamhet långt utanför Stockholms konstvärld.

Det märks att David Neuman är stolt över utställningen som redan innan den är slut lockat fler besökare än någon tidigare i konsthallens 25-åriga historia. Men många besökare är inget mått på framgång här.

– Det är självklart roligt att så många kommer, men det är inte nödvändigt. För mig kan små händelser ha större påverkan än stora. En klubbspelning med Bob Dylan på 60-talet för 30 personer har till exempel mycket större betydelse än när han sjunger för 30 000 på Hovet.

Ai Weiwei på Magasin 3 är förstås mer klubbspelning än bredbent arenarock. Och ambitionen är att de som tar sig till Frihamnen och åker upp i industrihissen ska möta en värld de inte tidigare upplevt.

Magasin 3 är inte heller ett ställe man bara råkar glida förbi.

– Jag älskar att folk måste fatta ett beslut för att ta sig hit. Det finns inte heller mycket på vägen hit att titta på eller konsumera så de som kommer hit till oss är verkligen taggade.

Det kan låta svårt elitistiskt och han medger att Magasin 3 inte passar alla. För att gilla det måste man tycka om att bli utmanad och tycka att det är spännande med saker man inte omedelbart kan placera eller förstå.

”Man måste tycka om att bli utmanad.”

– Det tycker en del är roligt, men inte alla, säger David som om några dagar ska till New York.

Det var inte New York som tände hans konstintresse, men det var den omtumlande konstscenen han mötte där i slutet av 70-talet som födde idén som blev Magasin 3.

David Neuman älskar fortfarande hamnen. Dess historia, hur den ser ut och dess läge.

HAN ÅKTE DIT FÖR ATT UTBILDA SIG till socionom, men hamnade mitt i en konstscen som slukade honom med hull och hår. Att han lärde känna många konstnärer och gallerister förvånar inte. För även om han varken finns på Facebook eller Twitter så säger det något att han har närmare 1900 kontakter i sin telefon.

– Det jag insåg i New York var att jag ville vara med och skapa ett utställningsrum som var ett laboratorium för samtida konst. Att den skulle ligga i Frihamnen var självklart. Det var ju den råa

och industriella känslan jag ville få fram.

Det räckte inte med passion och galenskap för att förverkliga idén. Det krävdes en samtalspartner, en riktig visionär och givetvis en person med finansiella

muskler. Det kunde bara vara vännen Robert Weil.

– Utan honom hade det inte gått och det vet han, säger David Neuman och tittar ut genom fönstret bort mot det hus där Börsen nu huserar.

Det var den lokalen han ibland drömde om, men som var alldeles för stor. Istället blev det Magasin 3 där det då nästan inte fanns någonting.

Magasin 3 har nu varit hyresgäst hos Stockholms Hamnar i 25 år och David Neuman älskar fortfarande hamnen. Hur den ser ut, dess historia och det unika med att hitta en sån här plats så centralt i en storstad.

– I många andra storstäder skulle man få åka minst en timme för att hitta det här. Förändringarna här går ganska långsamt, men nu är det viktigt att man gör rätt de närmaste tio femton åren. Det finns många exempel där man förvandlat unika platser som den här till att bara bli en kopia av något annat.

I många år sa David Neuman att platsen var temporär. Alltså att Magasin 3 kunde flytta. Så känner han inte längre. Idag är det ett av Europas främsta museum för samtida konst och det är i Frihamnen för att stanna.

– Men det jag sa om temporärt handlar också om en inställning. Andy Warhol pratade om 15 minuters berömmelse och mycket av populärkulturen hamnar snabbt på hyllor. Vi vill ju vara längst fram och då är det viktigt att ständigt vara i rörelse.

Han är stolt över Magasin 3, men också glad över att han lyckats förvandla sitt intresse till ett yrke. Konsten är hans liv och arbetsveckorna ligger på 70–80 timmar.

– Jag önskar ofta att dygnet hade fler timmar. Att göra en utställning handlar om människor, relationer och möten. Ska man skapa en utställning där besökaren känner att det finns en människa bakom utställningen så tar det mycket tid.

Därför blev han glad när Fredrik Reinfeldt började prata om att vi framöver borde jobba tills vi blir 75 år.

– Det gjorde att jag inte känner mig lika stressad. Det är fantastiskt att få jobba med konst. Det är en skål man kan simma runt i hur länge som helst och bara lära sig mer och mer.

Tycker du att ni har påverkat konstscenen i Stockholm?

– Ja, absolut. Tittar man på det vi gjort och hur vi gör utställningar så vågar jag påstå det. Inte minst när det gäller att skapa tilltro till privata institutioner. Att Magasin 3 finansierades av privata medel väckte mycket uppmärksamhet i början, men inte nu längre.

Vilken är din egen största konstupplevelse de senaste åren?

– Det finns en konstnär som heter Tino Sehgal. Vi gjorde en utställning med honom. Han jobbar med människor och skapar situationer där publiken kan vara med och agera. Det gav mig känslan att konsten fortfarande kan skapa nya och radikala rum. Det var något på djupet annorlunda. ↴

”Jag önskar att dygnet hade fler timmar.”

ILLUSTRATION: SWECO ARCHITECTS AB

”Äntligen ja till Norvikudden!”

Nu är det klart. Det blir en hamn på Norvikudden. Det är resultatet av det beslut Högsta domstolen fattade i april. Äntligen, säger Magnus Sjöberg, projektchef för bygget.

– Nu handlar det inte längre om vi ska bygga hamnen utan om hur vi ska bygga den.

På Norvikudden hörs ljudet av en 20 ton tung klump som släpps i marken från 20 meters höjd. En rejäl smäll, men frågan är om inte den sten som föll från hjärtat på alla som kämpar för den nya godshamnen var ännu tyngre när de fick höra Högsta

domstolens beslut. För efter all väntan så kom i slutet av april beskedet som svart på vitt säger att en godshamn får byggas.

– Äntligen, var min första tanke. För även om det var ett väntat beslut så gör det att vi nu kan skruva upp tempot i projektet, säger Magnus Sjöberg.

Rent formellt handlade Högsta domstolens beslut om att man inte ger prövnings-tillstånd för de överklaganden mot den positiva domen för Norvikudden som kom i slutet på 2010. Det innebär att ärendet nu går tillbaka till Mark- och miljödomstolen där man ska fastställa villkoren för bygget.

– Förhoppningsvis kommer de att ta upp

och avgöra ärendet inom ett halvår. Innan dess ska vi utifrån hur bygget ska gå till ge förslag på villkor. Det handlar till exempel om grumling av vatten. Vi får inte grumla vattnet under fiskföryngringsperioden som pågår från maj till september. Och det kommer vi inte att göra.

Ni som hör ljudet av den 20 ton tunga klumpen som slår i marken och tror att bygget tjuvstartat kan vara lugna.

Det här är bara tester för att pröva om metoden kan användas för att stabilisera hamnplanen.

– Det skulle vara bra för det är en metod som spar oss mycket tid. ⚓

Ja till Värtapiren

När Stockholms kommunfullmäktige i slutet av maj gav grönt ljus åt bygget av den nya Värtapiren så innebar det också startskottet på förvandlingen av Värtahamnen.

– Det känns jättekul. Jag är en produktionsmänniska och vill komma igång och bygga, säger Linus Levinson, biträdande projektledare för pir och kaj i Värtaprojektet.

Nu börjar man skriva kontrakt med entreprenörer och i höst kan första

spadtaget tas.

Man har redan skapat en etableringsplats, dragit fram el, utvärderat anbud och i sommar ställs det upp 50 baracker som ska fungera som kontor och personalutrymmen under byggtiden. ⚓

Miljön där fartygen legat har bevarat föremålen extremt bra.

UNIK MILJÖ FÖR FYND

Utgrävningarna i Strömkajen har varit något alldeles extra. Fynden har givit marinarkologen Jim Hansson och hans kollegor hög puls och ett unikt titthål in i 1600-talets Stockholm.

Det är utgrävningarnas sista dag och marinarkologen Jim Hansson tittar ner i det stora hål där man i vinter grävt fram tre fartyg som låg dolda under fyllnadsmassorna i kajen.

Den här utgrävningen har varit så unik att han och hans kollegor fått puls varje gång de hittat något. Fynden har också fört oss närmare människorna som levde och verkade på Blasieholmen på 1600-talet.

I en container på kajen har man samlat alla fynd. Här finns pipor, mynt, skor, fat,

handtag till värjor, en lackstång, men också flera föremål i trä. De har hittat tallrikar, tunnor och till och med en luskam i trä. En sådan har i alla fall aldrig Jim Hansson sett tidigare. Det beror på att föremål i trä brukar förmultna, men miljön där fartygen legat har bevarat föremålen extremt bra.

Miljön har också gjort att man hittat mynt från 1600-talet helt utan rost. Från början utgick Jim Hansson och hans kollegor från att fartygen var något man använt som fyllnadsmassor, men i två av fartygen hittade de så många föremål att de nu tror att fartygen istället förlit här nära kajen.

På den här platsen låg ett varv som flyttade till Skeppsholmen på 1600-talet. När varvet flyttade donerade drottning Kristina Blasieholmen till adeln som

byggde palats här. Kanske kan de här fartygen ha använts för transporter till de byggena.

Ett av fartygen, det minsta och finast byggda, tror man däremot har tillhört flottan. Det är en typ av fartyg marinarkologerna vet väldigt lite om. Det kan mycket väl ha fungerat som understöd till skepp som Vasa.

Nu när solen och värmen kommer fram är det dags för Jim Hansson att gå in och skriva och analysera alla fynd. Men det han varit med om på Strömkajen tror han bara han får vara med om en gång under karriären. 📍

Mer historia

Du hittar fler historiska berättelser på www.stockholmshamnar.se/historia.

Stockholms Hamnar
Magasin 2, Frihamnen
Box 273 14, 102 54 Stockholm
Telefon: 08-670 26 00
info@stockholmshamnar.se

www.stockholmshamnar.se
facebook.com/stockholmshamnar
twitter.com/stockholmshamn